

Верховенство Конституції у правовій системі держави

(Бібліографічний огляд літератури)

*Я — українець. Є у мене право
На рідну мову та свою державу,
На гордий прапор золотисто-синій,
На щастя жити у такій країні
Я — українець...*

(А. Литвин)

28 червня Україна відзначає державне свято - День Конституції. Основний Закон Української Держави який було ухвалено у 1996 році, на 5-й сесії Верховної Ради України 2-го скликання, 315 голосами з 450 депутатів українського Парламенту. Конституція України набула чинності з дня її прийняття.

Історія розвитку конституційного процесу в Україні сягає часів Київської Русі, біля його витоків лежить збірка стародавнього українського права «Руська Правда», а також пізніші історичні пам'ятки правової культури України — «Литовські статuti», акти періоду козацької держави Богдана Хмельницького «Березневі статті», або «Статті війська Запорізького».

Першою українською конституцією вважається Конституція Пилипа Орлика, що була ухвалена 5 квітня 1710 року та є однією з перших європейських конституцій Нового часу.

Наступною українською конституцією була Конституція Української Народної Республіки (УНР), прийнята 29 квітня 1918 року. У ній

наголошувалось, що вся влада в Республіці «походить від народу», а її верховним органом є Всенародні збори.

Чинна Конституція України 1996 р. складається з Преамбули та 15 розділів. У Преамбулі підкреслюється, що Конституція ухвалена Верховною Радою України від імені Українського народу – громадян України всіх національностей.

У Конституції України передбачено досить жорстку процедуру внесення до неї змін та доповнень. Для схвалення відповідних змін до різних її розділів вимагається від 2/3 до 3/4 голосів від конституційного складу ВР України. Водночас, неможливими є зміни, що скасовують чи обмежують права й свободи людини і громадянина або спрямовані на ліквідацію незалежності чи загрожують територіальній цілісності Держави (стаття 157).

До основних положень Основного Закону України належать норми, що визначають загальні засади державного ладу України. Згідно зі статтею 1, Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Демократичну суть держави конкретизує стаття 5, проголошуючи Україну республікою за формою правління, а також закріплюючи в Українській державі принцип народовладдя. Народ є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади. Державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Відповідні органи здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України.

У Конституції України визначено конституційні органи України, їх статус та повноваження. Верховна Рада України є єдиним органом законодавчої влади у Державі. Президент України визначається Конституцією як глава Держави, який виступає від її імені. Він є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції, прав та свобод людини й громадянина. Вищим органом у системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України.

Єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні є Конституційний Суд України, який розглядає питання про відповідність Конституції України інших законів, а також надає офіційне тлумачення Конституції України та законів України (стаття 147).

Трофанчук, Г. І. Історія держави та права України : навч. посіб. / Г. І. Трофанчук. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 384 с.

Історія держави і права України є невід’ємною складовою частиною багатовікової історії нашого народу, який творив та розвивав власну державність, утрачав її не зі своєї волі, відроджував Українську державу, розбудовував її, творив та вдосконалював національне право. Як історико-правова наука історія держави і права нашої країни тісно пов’язана з історією України.

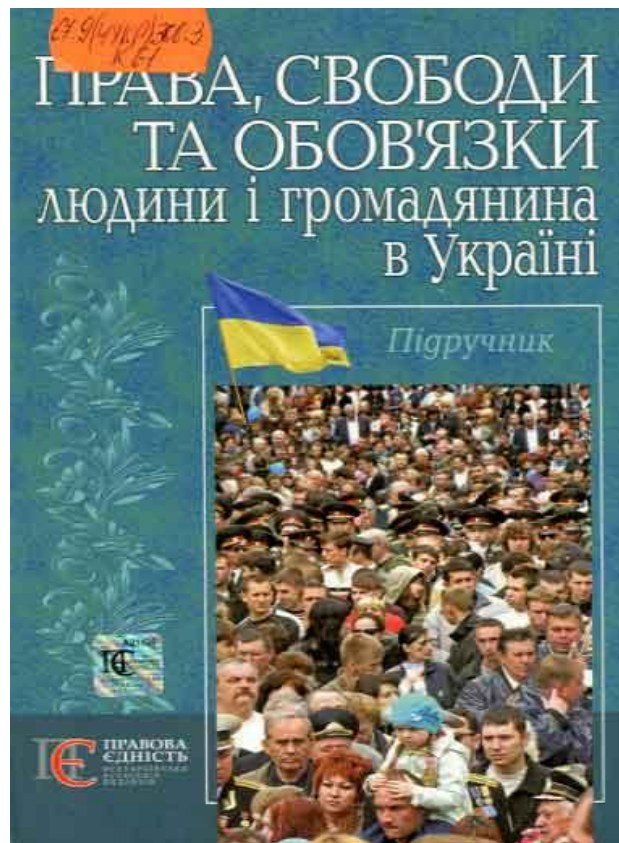
Посібник висвітлює основні етапи формування та розвитку державності українського народу з найдавніших часів та княжої доби до сучасної незалежної Української держави. В навчальному посібнику розглянуто основні закономірності і особливості виникнення, функціонування, зміни різних типів та форм держави і права українського народу на всіх етапах його розвитку. Проаналізовано дослідження відомих українських і зарубіжних істориків, істориків українського права та державознавців. Автор вбачає головну мету у сприянні підготовці та вихованню висококваліфікованих фахівців-правознавців, здатних продовжити традиції української державності.

Історія української державності : навч. посіб. для студ. історичн. ф-ту / укл.: Т. В. Кузнець, Н. Л. Тацієнко – Умань : ВПЦ «Візаві», 2012. – 288 с.

Історія державності – одна із складових спектра історичних наук. Вивчення історії української державності відіграє провідну роль у процесі формування високої історичної свідомості людської особистості, політичної культури, національної гідності. Даний курс передбачає вивчення студентами досвіду історичного минулого українського народу, проблем пов'язаних з довгим і нелегким шляхом української нації до здобуття суверенної держави. Виклад історії українського народу спрямований на ознайомлення з найважливішими закономірностями та подіями вітчизняної історії в широкому контексті історії слов'янських народів, європейської й світової цивілізації. Вивчення курсу має навчально-пізнавальну і виховну мету.

Для творення нової України потрібна нова людина сформована на шанобливому неупередженому ставленні до героїчного і разом з тим трагічного минулого нашого народу. До посібника включено хрестоматійні матеріали до курсу історії української державності.

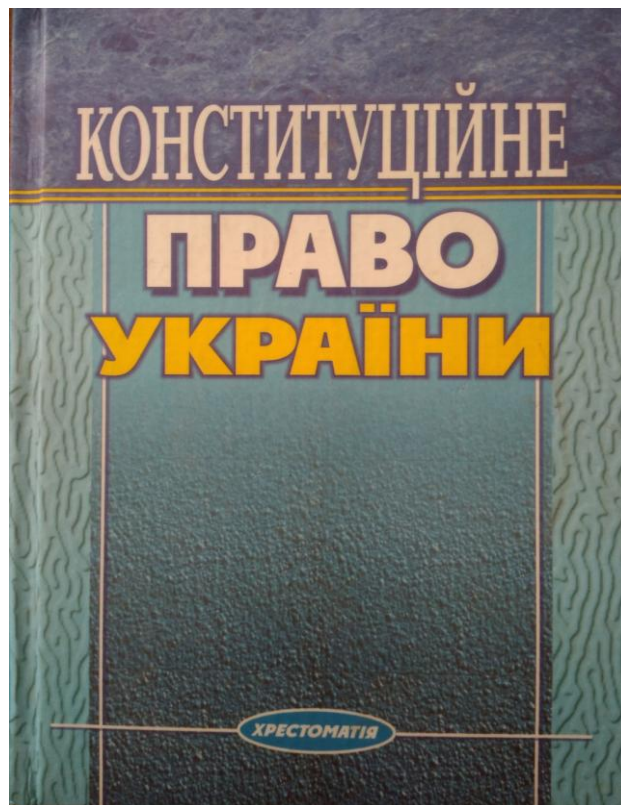

Колодій, А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підруч. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 350 с.

Дослідження та вивчення прав, свобод та обов'язків людини і є предметом підручника. Більшість авторів ототожнюють право і свободу, розглядаючи їх як рівнозначні явища. Інші автори під правом розуміють можливості людини, забезпеченні певним процесом регламентації порядку його здійснення, а під свободою, як правило, розуміють сферу поведінки людини, куди держава не повинна втручатися. Отже, свобода означає автономність людини від держави. Права та свобода людини, їх соціальне призначення в суспільстві – одна з найбільш важливих проблем історичного, соціального та культурного розвитку людства.

Основним у характеристиці прав та свобод людини і громадянина завжди визнавалось те, що вони повинні бути під захистом держави та закону.

У підручнику висвітлено дослідження і вивчення поняття, предмета, методології внутрішньої і зовнішньої форми прав, свобод та обов'язків людини, історії виникнення і розвитку прав людини, ролі громадянського суспільства і правової держави в їх забезпеченні, конституційного механізму здійснення прав, свобод і обов'язків громадянина в Україні.

Конституційне право України : хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / упоряд.: В. С. Журавський, Ю. М. Тодика. – К. : Концерн «ВД «Ін Юре»», 2004. – 884 с.

На сучасному етапі державотворення суттєво зростає роль конституційного права як провідної галузі національної системи права, норми якої регулюють найбільш важливі політико-правові відносини, зокрема людини і громадянина, систему органів державної влади та місцевого самоврядування, їх функції і компетенцію, територіальний устрій держави тощо.

Поняття «конституційне право» використовується не лише для означення галузі права, а й галузі юридичної науки. Усі суб'єкти правовідносин мають діяти у межах Конституції і законів України. Це є основою законності в державі. Відповідно ці суб'єкти мають знати конституційне законодавство.

У хрестоматії даються основоположні нормативно-правові акти з конституційного права України на сучасному етапі державотворення. Особлива увага приділяється актам щодо забезпечення громадянських і політичних основних прав і свобод людини і громадянина, конституційно-правовому статусу особи, організації і діяльності органів державної влади України. Хрестоматія розрахована на студентів, працівників державного апарату.

Адміністративне право. Загальна частина : навч. посіб. / Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.

Адміністративне право являє собою одну з фундаментальних галузей права і профільюючих юридичних дисциплін, яка вивчає суспільні відносини у сфері державного управління і здійснює функції регулювання цих відносин. Норми адміністративного права впорядковують та закріплюють найбільш доцільні суспільні відносини, охороняють ці відносини; витискують зі сфери управління суспільні відносини, що не відповідають сучасним умовам; сприяють виникненню та розвитку нових інститутів упорядкування суспільного життя. Адміністративне право увійшло в побут і свідомість кожної людини. Воно є живим, глибоко укоріненим у суспільство.

Вивчення даної дисципліни слід розпочинати з того, що вона, як і конституційне право, опосередковує функціонування публічної влади в державі, є правом державного управління, що передбачає владний вплив держави в особі державних органів і посадових осіб на різноманітні суспільні відносини.

Посібник зручний у використанні, вигідно вирізняється лаконічністю і доступністю подання навчального матеріалу, а також його наочністю.

Правове забезпечення, організація та захист господарської діяльності : навч. посіб. / Понікаров В. Д., Попова С. М., Попова Л. М., Назаренко Д. В. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.

В умовах реформування економіки в напрямі ринкового ведення господарства зростає роль юридичних норм, що регулюють відносини, які виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності. Але на сучасному етапі формування ринкових відносин, як зазначають вітчизняні та зарубіжні дослідники, діяльність багатьох органів державної влади та місцевого самоврядування не завжди сприяє розвитку цих відносин у нашій країні. І саме чинне законодавство має бути надійною гарантією порушених прав усіх суб'єктів господарської діяльності. Тому знання норм основних галузей права, які регулюють господарську діяльність, є важливою умовою для ухвалення оптимальних рішень у сфері економіки, фінансів, оподаткування, управління виробництвом, організації праці та заробітної плати.

Метою даного посібника є формування у студентів послідовної системи знань у сфері правового регулювання господарських відносин.

Аграрне право : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Жушман, В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко [та ін.] ; за ред. В. П. Жушмана та А. М. Статівки. – Х. : Право, 2010. – 296 с.

Україна є однією з країн Європи, яка має могутній земельно-ресурсний потенціал для інтенсивного розвитку сільського господарства. Виробництво продуктів харчування та сільськогосподарської сировини є основою агропромислового комплексу та важливим засобом забезпечення продовольчої безпеки України.

Аграрне право є комплексною галуззю права, становить складову і невід'ємну частину права України. Як галузь права воно характеризується власними предметом, методами і принципами правового регулювання. За допомогою аграрного, земельного, цивільного, господарського, та інших галузей права визначаються правове становище аграрних товаровиробників, їх правосуб'єктність.

У даному підручнику розглянуто питання виробництва безпечної та якісної сільськогосподарської продукції, процесу відродження і формування ринкових відносин в аграрній сфері. Підручник може бути корисним для студентів, аспірантів і викладачів вищих юридичних, економічних, аграрних закладів, усіх, хто цікавиться проблемами аграрного права.

Підприємницьке право / укл. І. В. Ніженська. – Умань : ФОП Жовтий, 2014. – 173 с.

У даних методичних вказівках відповідно до положень нових Цивільного, Господарського кодексів України та інших актів законодавства розглядаються загальні положення щодо суб'єктів підприємницької діяльності, їх видів та організаційно-правових форм, аналізується процедура господарсько-правової відповідальності, висвітлюються питання укладення, зміни та розірвання господарських договорів. Учені та практики проводять велику роботу з аналізу існуючої правової бази, усунення її недоліків та визначення способів якнайшвидшого її вдосконалення. Отримання високоякісних знань із підприємницького права може стати вагомим чинником забезпечення стабільної ефективності і високої культури господарування в Україні.

Містяться плани, та завдання до семінарських занять, тестові завдання для перевірки знань, критерії контролю засвоєння змісту дисципліни, вимоги до організації самостійної роботи студентів, перелік екзаменаційних питань, список рекомендованої літератури.

**Фордзюн, Ю. І. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб.
Ю. І. Фордзюн, В. М. Кабацій. – К. : Кондор, 2012. – 208 с.**

Право інтелектуальної власності в об'єктивному сенсі є сукупністю правових норм, які регулюють відносини, що складаються у процесі створення, легітимації, використання та охорони результату інтелектуальної, творчої діяльності. Інтелектуальна власність є могутнім чинником прогресу, що великою мірою визначає обличчя сучасного світу. Захист прав інтелектуальної власності – одне із найважливіших завдань держави і суспільства, що прагнуть зайняти гідне місце у світовому співтоваристві.

Охорона, яка надається інтелектуальній власності законами України, сприяє збільшенню кількості винаходів і раціоналізаторських пропозицій, росту інвестицій, розвитку науково-дослідної діяльності, що приводить до технічного прогресу, поліпшення якості промислової продукції, підвищення культурного рівня громадян.

Навчальний посібник висвітлює необхідний комплекс знань у сфері системи правової охорони інтелектуальної власності для розвитку малого, дрібного, середнього бізнесу, захисту та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності та з метою ознайомлення з правовими нормами у сфері інтелектуальної власності.

Сімейне право України : підруч. / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова [та ін.] ; за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 264 с.

У підручнику висвітлені актуальні теоретичні проблеми сімейного права і розглянуто основні питання курсу: сім'я, шлюб, особисті та майнові правовідносини подружжя, права та обов'язки батьків і дітей, влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування, тощо. Особливу увагу приділено новим інститутам сімейного права. На сьогодні є усі підстави для неупередженого осмислення питання щодо місця сімейного права в системі права, його виокремленості від цивільного права чи належності до нього.

Виходячи з аналізу предмета та методу правового регулювання сімейних відносин, з урахуванням загальних тенденцій сучасного розвитку права і законодавства, є підстави вважати, що сімейне право становить підгалузь цивільного права, хоча в системі цивільного права воно характеризується певною уособленістю, яка обумовлюється особливостями відносин, що регулюються нормами сімейного права та своєрідністю засобів їх правового регулювання.

Підручник буде цікавий для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних юридичних закладів освіти, а також наукових та практичних працівників.